

“Akademik Danışmanlık ve Nitel Araştırma” Konulu FEAD 1. Kış Okulunun Ardından: Lisansüstü Öğrencilerinin Beklenti ve Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi

Ali SAĞDIÇ¹, ve Orhan KARAMUSTAFAOĞLU²

¹ Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara

² Amasya Üniversitesi, Amasya

Alındı: 31.03.2016 – Düzeltildi: 13.06.2016 - Kabul Edildi: 15.06.2016

Özet

Farklı yükseköğretim kurumlarında lisansüstü eğitim alan öğrenciler, gerek kendilerinden kaynaklanan sebepler gerekse üniversitelerin kendilerine sunmuş olduğu imkânlardaki sınırlılıklardan dolayı bazı gerekli olan kazanımları edinememektedirler. Eğitim alanında öğrenim gören lisansüstü öğrencilerin sorunlarının başında nitel araştırma yaklaşımı üzerine bilgi eksikliği ve bireysel çalışmalarına yönelik akademik destek eksikliği gelmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesine yönelik olarak FEAD, lisansüstü öğrencileri desteklemek amacıyla “Akademik Danışmanlık ve Nitel Araştırma” konulu bir etkinlik organize etmiştir. Bu çalışmada Fen Eğitimi ve Araştırmaları Derneği (FEAD) tarafından düzenlenen kış okuluna katılmaya hak kazanan lisansüstü öğrencilerinin, yürütülen bu etkinliğe yönelik beklentilerini ve bu beklentilerinin ne düzeyde karşılandığı araştırılmıştır. Etkinliğe beşi doktora on beşi de yüksek lisans olmak üzere toplam 20 lisansüstü öğrencisi katılmıştır. Araştırma verilerinden katılımcıların nitel araştırmalara yönelik beklentilerinin büyük oranda karşılandığını fakat katılımcıların nitel veri analizi ve uygulama yapma yönünden daha kapsamlı desteklere ihtiyaç duydukları sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler; Akademik Danışmanlık, Nitel Araştırma, Kış Okulu

Giriş

Eğitim kalitesinin artmasını sağlayacak en önemli faktörlerden biri nitelikli öğretmenlere sahip olmaktır. Nitelikli öğretmenler ise yükseköğretim kurumlarındaki nitelikli bir eğitim-öğretimin sonucunda yetişmektedir. Yükseköğretim kurumlarında öğretmen yetiştirmeye yönelik olarak sunulan lisans programlarının yanında lisansüstü programlar ile

* Sorumlu Yazar: E-posta: sagdic.ali@gmail.com
ISSN: 2148-2160, ©2016

de hem öğretmenlerin mesleki birikimlerini zenginleştirmek hem de çeşitli eğitim alanlarında araştırma yeteneklerini kazanmaları amaçlanmaktadır (Yükseköğretim Kurulu, 1997). Öğretmenlerin lisansüstü eğitimlerini sürdürmelerinin; sahip oldukları nitelikleri artırmaları, alanlarındaki güncel yenilikleri takip etmeleri ve bu yenilikleri sınıf ortamlarında uygulamaları açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır (Alabas, 2011). Lisans mezunu öğretmenlere sunulan lisansüstü eğitimin içeriğinde aynı zamanda bireylerin araştırma yapabilmeye yönelik olarak bilgi, beceri ve deneyim kazanmalarını sağlayacak dersler yer almaktadır. Sağladığı bu katkılara paralel olarak lisansüstü eğitime yönelik olan talep her geçen gün artmaktadır. Eğitim fakültesi mezunu bireylerin toplumsal saygınlığa sahip olma, öğretmenlik mesleğinde uzmanlaşma ve üniversitelerde akademik personel olma gibi isteklerinin bir sonucu olarak lisansüstü eğitime devam ettikleri görölmektedir (Alabaş, Kamer ve Polat, 2012; Baş, 2013).

Tercih sebebi ne olursa olsun lisansüstü eğitimi tamamlayan bireylerin araştırma yapabilme yeteneğine sahip olmaları beklenmektedir (Lin, Wang, Spalding, Klecka ve Odell, 2011). Ancak yapılan araştırmalar bireylerin lisansüstü eğitimlerinde bu becerilere istenilen ölçüde sahip olmadıklarını göstermektedir (Aslan, 2010; Nartgün, 2010; Tekin, 2007). Bu bağlamda yapılan incelemede; geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması, veri analizleri ile uygun araştırma yönteminin seçimi gibi bazı temel noktalarda eksiklikler olduğu vurgulanmaktadır (Evrekli, İnel, Deniz ve Balım, 2011).

Lisansüstü eğitimi sürecinde bireylerin istenilen yetenekleri kazanmalarında, eğitimleri boyunca aldıkları dersler önemli bir rol oynamaktadır. Bu derslerin bireylerin eğitim araştırmalarındaki yetkinlikleri artırması amaçlanmaktadır (Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005). Buna rağmen lisansüstü eğitimi devam eden bireylerle yapılan çalışmalarda, akademik gelişime katkı sağlayacak derslerin öğrencilere sunulmadığı belirtilmektedir (Cansız ve Cansız, 2015). Bununla beraber lisansüstü eğitimleri süresince aldıkları derslerin içeriğinin ve kullanılan yöntemlerin hedeflenen amaca ulaşmak için uygun olmadığı da vurgulanmaktadır (Sayan ve Aksu, 2005).

Derslerin içeriğinin yanında derslere erişim ve danışmanlık noktasında da lisansüstü öğrenciler sorunlarla karşılaşmaktadır. Enstitüler tarafından belirlenen ders programlarında lisansüstü öğrencilerin beklentilerinin dikkate alınmaması, bireylerin ihtiyaçları olan konularda eğitim almalarını zorlaştırmaktadır (Alabaş ve diğerleri, 2012; Karakütük, 2000). Bununla birlikte altı çizilen diğer bir sorun da lisansüstü öğrencilerin yeterli düzeyde akademik danışmanlık alamamalarıdır. Birçok lisansüstü öğrencisi, danışmanlarının kendilerine yeterli düzeyde destek olamadığını, ilgisiz olduğunu veya yeterli donanıma sahip olmadığını belirtmektedir (Alabaş ve diğerleri, 2012; Li ve Seale, 2007; Özmen ve Güç, 2013).

Lisansüstü eğitim alanında belirtilen bu problemler aynı zamanda bireylerin nitel eğitim araştırmaları konusunda yeterlilikleri için de geçerlidir. Ülkemizdeki eğitim alanında yürütölen nitel araştırmalar sınırlılıklara sahip olup, sağlayacağı katkılardan ötürü bu tür çalışmaların desteklenmesi ve yaygınlaşmasının gerekliliği vurgulanmaktadır (Işıkoğlu, 2005). Türkiye’de fen bilimleri eğitimi alanında yapılan araştırmaların desteklenmesi ve niteliğinin yükseltilmesini amaçlayan bir sivil toplum kuruluğu olan Fen Eğitimi ve Araştırmaları Derneği

“Akademik Danışmanlık ve Nitel Araştırma” Konulu ...

(FEAD) bu eksikliğin giderilmesine katkı sağlayabilmek amacıyla 04-07 Şubat 2016 tarihleri arasında Akademik Danışmanlık ve Nitel Araştırma konulu kış okulu etkinliğini Amasya’da düzenlemiştir. Bu çalışmada kış okuluna katılmaya hak kazanan 20 araştırmacının FEAD’ın bu etkinliğine yönelik olarak hangi beklentiler ile geldiği ve etkinliğin sonunda bu beklentilerinin ne ölçüde karşılandığı araştırılmıştır. Bu amaca bağlı olarak aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

1. Kış okulu katılımcılarının nitel araştırma yöntemleri ve analizleri, akademik danışmanlık, FEAD yöneticileri ve diğer katılımcılara yönelik beklentileri nelerdir?

2. Kış okulu katılımcılarının nitel araştırma yöntemleri ve analizleri, akademik danışmanlık, FEAD yöneticileri ve diğer katılımcılara yönelik beklentileri ne ölçüde karşılanmıştır?

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan olgubilim araştırma deseni kullanılmıştır. Olgubilim çalışmaları bireylerin tecrübe ettikleri bir olgu veya kavramı nasıl anlamlandırdıklarını araştırmayı amaçlar (Creswell, 2007). Bu çalışmada araştırılan olgular, katılımcıların etkinlik öncesindeki beklentileri ve etkinlikten sonraki memnuniyetlerine karşılık gelmektedir.

Katılımcılar

FEAD kış okulunda 11 bayan ve 9 erkek olmak üzere toplam 20 katılımcı yer almıştır. Katılımcıların yarısı çeşitli devlet üniversitelerinde araştırma görevlisi, yedisi özel veya devlet okullarında öğretmen olarak çalışırken üç katılımcı ise herhangi bir yerde çalışmamaktadır. Tüm katılımcılar lisansüstü eğitimlerine devam etmekte olup, bunlardan 15’i yüksek lisans, beşi de doktora öğrencisidir. Katılımcıların büyük çoğunluğu lisansüstü eğitimi fen eğitimi alanında yapmaktadır. Bununla birlikte iki katılımcı sınıf eğitimi, birer katılımcı da ilköğretim matematik ile bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi alanında öğrenim görmektedir. Katılımcıların tamamı FEAD üyesi olup, başvurularında gönderdikleri nitel araştırma önerilerinin yine FEAD üyesi öğretim üyeleri tarafından yapılan değerlendirme sonucunda belirlenmişlerdir. Değerlendirme sürecinde öğretmen olan araştırmacıların başvurularına öncelik verilmiştir.

FEAD kış okulu içeriği

Kış okulu “Akademik Danışmanlık ve Nitel Araştırma” adı altında gerçekleştirilen dört günlük bir eğitimi kapsamaktadır. Etkinliklerin her biri 80 dakika olan 14 dersten oluşmuş, bu dersler sekiz farklı üniversiteden gelen sekiz öğretim üyesi tarafından gerçekleştirilmiştir. Tablo 1’de derslerin konuları ve süreleri sunulmuştur.

Tablo 1. FEAD Kış Okulu Dersleri

Ders	Süre
Nitel araştırmaların doğası	80'
Eylem araştırmaları	80'
Nitel araştırmalarda kavram haritalarının kullanımı	80'
Fen eğitiminde argümantasyon	80'
Nitel araştırmalarda veri toplama, geçerlik & güvenilirlik	80'
Nitel araştırmalarda veri analizi	80'
NVivo veri analizi ve örnek bir uygulama	80'
Bilimsel araştırmalarda paradigma değişimi	80'
Nitel araştırma metodolojileri (gömülü vb. gibi)	80'
Nitel araştırmalarda metod-desen-yöntem uyumu	80'
Eğitim öğretim faaliyetlerinde okul dışı öğrenme ortamlarının önemi	80'
Okul dışı öğrenme ortamları: Bilim Merkezleri ve Bilim Festivalleri	80'
Çevre eğitiminde yaşam deneyimi üzerine araştırmalar	80'
Yurt dışı doktora sonrası araştırma süreci	80'

Ders sürelerinin dışında, katılımcılar ile öğretim üyelerinin doğrudan iletişimine olanak sağlayan üç akşam birer saatlik akademik danışmanlık görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Kış okulu içeriği hakkında daha ayrıntılı bilgi için "<http://fead.org.tr/winterschool>" adresi ziyaret edilebilir.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak dört sorudan oluşan açık uçlu anket formu kullanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmakta olup, ilk bölüm katılımcıların kış okulundan beklentilerini, ikincisi ise kış okuluna yönelik memnuniyetlerini ortaya çıkarmak amacıyla geliştirilmiştir. Anket çeşitli alanlarda gerçekleştirilmiş olan lisans-lisansüstü derslere yönelik beklenti ve memnuniyeti araştıran çalışmalar incelenerek hazırlanmış ve alan eğitiminde uzman iki öğretim üyesinin görüşleri alınarak son hali verilmiştir. Toplamda dört sorudan oluşan anket maddeleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Ölçme Aracında Kullanılan Maddeler

FEAD Kış Okuluna Yönelik Beklentiler
1. Nitel araştırma yöntemlerine yönelik beklentileriniz nelerdir?
2. Nitel araştırmalarda analizlere yönelik beklentileriniz nelerdir?
3. Akademik danışmanlık ve derslerinizde bulunacak akademisyenlere yönelik beklentileriniz nelerdir?
4. FEAD Yöneticileri ve çalışma grubunuzdaki diğer katılımcılardan beklentileriniz nelerdir?
FEAD Kış Okuluna Yönelik Memnuniyet
1. Nitel araştırma yöntemlerine yönelik beklentileriniz ne ölçüde karşılandı?
2. Nitel araştırmalarda analizlere yönelik beklentileriniz ne ölçüde karşılandı?
3. Akademik danışmanlık ve derslerinizde bulunacak akademisyenlere yönelik beklentileriniz ne ölçüde karşılandı?
4. FEAD yöneticilerinden ve çalışma grubundaki diğer katılımcılardan beklentileriniz ne ölçüde karşıladı?

Uygulama ve Analiz

Çalışma kapsamında iki uygulama yapılmıştır. Kış okuluna yönelik beklentiler anketi katılımcılara kış okulu programı başlamadan önce uygulanmıştır. Kış okulunda sunulan son dersin ardından ise kış okuluna yönelik memnuniyet anketinin cevaplandırılması istenmiştir. Katılımcılar tarafından verilen cevaplar içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Her bir soruya verilen cevaplar incelenmiş, araştırma sorusuyla ilgili olan her cümle, paragraf veya ifade bir kod olarak belirlenmiştir. Bir sonraki aşamada ise bu kodlar gruplandırılmış, katılımcıların ifadelerinden alınan doğrudan alıntılar ile okuyucuya sunulmuştur. İlgili kodlamalar MAXQDA 12 nitel analiz programı kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular

Bu kısımda anketten elde edilen bulgular, lisansüstü öğrencilerin kış okuluna ilişkin beklentilerine yönelik veriler ve karşılama düzeyine yönelik veriler olmak üzere iki alt başlık halinde sunulmuştur.

FEAD Kış Okuluna İlişkin Beklentilere Yönelik Veriler:

Nitel araştırma yöntemlerine yönelik beklentiler

Katılımcıların verdiği cevaplar incelendiğinde, kış okulundan nitel araştırma yöntemleri için beklentilerinin iki genel çerçevede yoğunlaştığı görülmektedir. Buna göre bazı katılımcıların beklentisi gelecekte yapacakları muhtemel nitel araştırmalara yönelik yeteneklerini geliştirmek olurken, diğer bir kısım araştırmacı da nitel araştırmaların doğasını öğrenmeyi beklediklerini vurgulamışlardır.

Gelecekte yapacakları nitel çalışmalara vurgu yapan katılımcıların yanıtları incelendiğinde, bu katılımcıların etkinlikten beklentilerinin temel kazanımlar elde etmek veya derinlemesine bilgiler almak şeklinde ikiye ayrıldığı görülmektedir. Temel kazanımlar elde etmek isteyen bireyler tarafından, daha önce nitel araştırmalara yönelik olarak herhangi bir deneyimlerinin olmadığını ifade edilmiştir. Buna karşın detaylı bilgi almak isteyen katılımcılar ise, bağımsız olarak bir nitel çalışmayı başarılı bir şekilde gerçekleştirebilmeyi istediklerini vurgulamışlardır. Bunun yürütmekte oldukları tez çalışmalarını için önemli olduğu aynı şekilde vurgulanan ifadeler arasında yer almaktadır.

Nitel araştırmaların doğasına yönelik olarak beklentiler ise, nitel-nicel araştırmalar arasındaki farkı kavrayabilmek, nitel araştırmanın basamaklarını öğrenmek ve nitel araştırma türleri hakkında eğitim alabilmek şeklinde sınıflanmıştır.

Nitel araştırmalarda kullanılan analizlere yönelik beklentiler

Nitel araştırmalarda kullanılan analizlere yönelik olarak katılımcıların cevaplarında en çok vurgulanan unsur, bu amaçla kullanılan analiz programlarının kullanımını öğrenme beklentileri olmuştur. Katılımcılar “NVivo”, “MAXQDA”, “atlas.ti” gibi nitel veri analizi yapan programların kapsamlı ve iyi bir şekilde öğrenmeyi beklemektedirler. Bununla birlikte

üzerinde vurgu yapılan diğer bir konu verilecek olan eğitimin uygulamalı olmasıdır. Katılımcılar kendilerine sunulacak örneklerin uygulamalı olarak gerçekleştirilmesinin öğrenmeleri açısından daha etkili olacağını ifade etmişlerdir. Bu konuda katılımcılardan biri kendi beklentisini aşağıdaki gibi açıklamaktadır.

“Teorik bilgilerden daha çok uygulamaya yönelik analizlerin ve doğrudan alıntılarının yer aldığı analizlerin verilmesini talep ediyorum. Nvivo gibi analiz programlarına yönelik örneklerin verildiği sunumları dinlemek istiyorum.”

Yukardaki cümlede “doğrudan alıntılarının yer aldığı” ifadesi ile vurgulanan diğer bir noktada analizi yapılacak örneklerin doğrudan doğđal eğitim ortamında karşılaşılan ve karşılaşıma potansiyeli olan örneklerden oluşmasının istenmesidir. Bir başka katılımcının açıklamasında bu durum aşağıda yer alan ifade ile açıklanmaktadır.

“Araştırma kapsamında topladığımız veriler çok ve karmaşık oluyor. Bunları nasıl analiz edip yorumlayacağımızı öğrenmek istiyorum”

Katılımcıların cevaplarında vurgulanan diğer beklentiler ise, farklı veri türlerinin resim, ses kaydı gibi nasıl analiz edileceği ve farklı nitel araştırma yöntemlerine göre analizin nasıl değiştiiği yer almaktadır.

Akademik danışmanlık ve eğitmenlere yönelik beklentiler

Katılımcılar genel olarak yapılacak akademik danışmanlık faaliyetinde bulunacak eğitmenlerin bilgi, birikim ve deneyimlerinden faydalanabilmeyi beklemektedirler. Bununla birlikte sık vurgulanan beklentilerden biri, bu akademik danışmanlığın sadece kış okulu ile sınırlı kalmaması ve daha sonrada devam etmesi olmuştur. Katılımcılar kendilerine verilecek olan akademik danışmanlığın içeriğinde ise, çalışma alanlarındaki genel araştırma eğilimleri hakkında yeterli düzeyde bilgilendirilmeyi beklemektedirler. Bu bağlamda katılımcılardan biri görüşünü aşağıdaki gibi ifade etmektedir.

“Son yıllarda izlenen yönelimler, eksiklikler, çalışılması gereken şeyler hakkında tecrübeli hocalardan fikir almak ve fikir alışverişinde bulunmak.”

Katılımcıların vurguladığı araştırma eğilimlerine yönelik bilgi alışverişi beklentisinin yanında, kaynaklara ulaşım noktasında desteklenmelerini, süreç dâhilinde veya sonrasında akademik danışmanlar ile birlikte ortak çalışmalar yapabilme de yine vurgulanan diğer beklentiler arasında yer almaktadır. Bununla birlikte, eğitimi gerçekleştirecek akademisyenlerin eğitimin süresini göz önüne alarak verimli bir ders sunması gerektiği de aşağıdaki örnek cümlede olduğu gibi yine belirtilen durumlar arasında yer almaktadır.

“Dersler anlatılırken önemli yerlere vurgu yapılmasını, kısa öz ve zamanı ekonomik kullanarak anlatım yapılmasını umut ederim.”

“Akademik Danışmanlık ve Nitel Araştırma” Konulu ...

İsterim ki kısa sürede çok şey öğrenebileyim. Kitaplarda yazılanları daha verimli anlatımlarla doğru şekilde algılayabilmenin peşindeyim.”

FEAD Yöneticilerinden/ diğer katılımcılardan beklentiler

Kış okulu katılımcılarının FEAD yöneticilerine yönelik sıklıkla vurguladıkları nokta, bu tip etkinliklerin daha sık ve daha geniş kitleleri içerecek şekilde tekrarlanması yönündeki beklentileridir. Bu konuda katılımcılar aşağıda yer alan çeşitli görüşleri ifade etmektedirler.

“Bu okullar her dönem ve daha çok uygulama ağırlıklı mesela 2 gün sadece Nvivo, diğer iki günse başka bir analiz programını ele alacak şekilde bir uygulama yapılmasını isterim.”

“Bu şekildeki çalışma ve okullara daha sık yer verilmesini ve bilgi, fikir ve birikim paylaşımını çevrimiçi ortamda da yapılabilir duruma getirilmesini düşünüyorum”

“Daha çok kitleye ulaşmasını, sıklıkla tekrarlanmasını bekliyorum. Yapılan eğitimlerde veya kış-yaz okullarında çok fazla öğrenciye eğitim verilmesini bekliyorum.”

Yukarıda belirtilen ifadeler incelendiğinde, etkinliklerin sık ve daha fazla kitlelere yönelik düzenlenmesinin yanı sıra iki düşüncenin daha yer aldığı görülmektedir. Buna göre, katılımcılar bilgi ve fikir alışverişinde bulunacakları çevrimiçi toplantıların FEAD etkinlikleri arasında yer almasını beklemektedirler. Bununla birlikte katılımcıların nitel araştırma beklentilerinde de vurguladıkları gibi uygulamayı ön plana alan etkinlikler düzenlenmesini de FEAD yöneticilerinden beklemektedirler.

FEAD Kış Okuluna Yönelik Beklentilerin Karşılama Düzeyine Yönelik Veriler:

Nitel araştırma yöntemi beklentilerinin karşılama düzeyi

Katılımcıların büyük bölümü düzenlenen kış okulundaki aldıkları eğitimden memnun olduklarını ve kendi gelişimleri için faydalı olacağına inandıklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda katılımcılardan birisi memnuniyetini aşağıdaki ifade ile dile getirmektedir.

“Yaptığımız araştırmaları direk alanında uzman kişilerden dinlemek, dönüt almak ve yanlış ve eksik bilgilerimizi düzeltmek adına çok fayda sağladı.”

Belirtilen ifadeden de anlaşıldığı gibi katılımcı nitel araştırmalara yönelik daha önceden bilgi sahibi olup, bu etkinlikle sahip olduğu bilgileri geliştirdiğine vurgu yapmaktadır. Diğer taraftan daha önce nitel araştırma yapmamış veya bu konuya özgü ders almamış olan katılımcılarda kış okulunun kendileri için çok faydalı geçtiğini vurgulamaktadırlar. Bir katılımcının aşağıdaki ifadesi de bunu destekler yöndedir.

“Nitel araştırma yöntemi ve analizleri konusunda çok yetersizdim. Daha önce bu dersleri okulumda alma fırsatım olmadığı için tezimin ilerlemesi ve şekillenmesinde zorluk çekiyordum. Bu eğitim sayesinde çalışmamda oldukça yol kat edeceğimi düşünmekteyim. Neyi ne için yapmam gerektiğini fark ettim.”

Birkaç katılımcı ise etkinliğin kendi beklentilerini tam karşılamadığını belirtmektedirler. Bu durumun oluşmasındaki neden ise etkinlik süresinin kısıtlılığı olarak görülmektedir. Bu bağlamda fikirlerini açıklayan bir katılımcı aşağıdaki ifadeleri kullanmaktadır.

“Nitel araştırma yöntemlerinin her basamağını detayını örneklerle öğreneceğimi umuyordum. Fakat süre sıkıntısı nedeniyle bu gerçekleşmedi. Genel hatları daha iyi kavradığımı düşünüyorum. Daha iyi ve kapsamlı olabilirdi.”

Nitel araştırmalarda kullanılan analizlere ilişkin beklentilerin karşılanma düzeyi

Katılımcıların nitel analizler yönüyle cevapları irdelendiğinde, kendilerine sunulan derslerin ön bilgi ve farkındalık sağlamada faydalı olduğuna vurgu yaptıkları görülmektedir. Bu konuda görüşlerini açıklayan bir katılımcı aşağıdaki ifadeleri kullanmaktadır.

“Nitel çalışma analizleri hakkında çok yoğun düşüncelerim oluştu. Bunları tekrar edeceğim ve bana çok iyi bir alt yapı oluşumu sağladı.”

Bununla birlikte birçok katılımcı analizler konusundaki derslerde kendilerinin de bizzat katıldığı uygulamaların olmasının, gerçekleştirilen etkinlik için daha verimli olacağını vurgulamaktadırlar. Bu noktada kullanılan analiz programı ile katılımcıların uygulama yapamaması bir eksiklik olarak görülmektedir.

Akademik danışmanlık ve eğitimlere yönelik beklentilerin karşılanma düzeyi

Katılımcılar akademik danışmanlık kapsamında eğitimcilerin kendileri için faydalı olduğu ve karşılaştıkları sorunlara yönelik farklı bakış açıları ile bakmalarını sağladıklarını belirtmektedirler. Bu bağlamda katılımcılar gerek akademik danışmanlık gerekse dersler esnasında kendilerine verilen bilgilerin hem tez hem de diğer akademik çalışmaları için faydalı olacağını vurguladıkları görülmektedir.

FEAD Yöneticilerinden/ diğer katılımcılardan beklentilerin karşılanma düzeyi

Katılımcılar genel olarak FEAD yöneticilerinin iyi bir organizasyon gerçekleştirdikleri düşüncesini dile getirmektedirler. Bu bağlamda çalışma grubunun heterojen bir yapıda olması da katılımcılar tarafından olumlu karşılandığı görülmektedir. Bu konuda katılımcılardan biri aşağıdaki görüşleri ile katılımcı lisansüstü öğrencilerinin çalışma alanı çeşitliliğinin kendisine sağladığı katkıları açıklamaktadır.

“Akademik Danışmanlık ve Nitel Araştırma” Konulu ...

“Sınıf öğretmenliği alanında eğitimime devam eden biri olarak disiplinler arası bir ortamda bulunmak kişisel gelişimim için oldukça faydalıydı.”

Farklı öğrenme geçmişi ve seviyesindeki öğrencilerin aynı eğitim ortamında bulunması aynı zamanda ders sürecinde farklı düşüncelerin de ortaya çıkarak zengin bir öğrenme ortamının oluşumuna katkı sağladığı katılımcılar tarafından yine vurgulananlar arasındadır. Bu konudaki düşüncesini katılımcılardan biri aşağıdaki gibi ifade etmektedir.

“Ders esnasında soru ve görüşlerin farklı olmasından dolayı bazı farklı bakış açıları kazandım.”

Tartışma ve Sonuçlar

Nitel araştırmalara yönelik olarak artan ilgi, bununla birlikte verileri analiz etmeyi kolaylaştıran programların da üretilmesi sürecini beraberinde getirmiştir. Bugün çeşitli şirketler tarafından üretilen nitel veri analizinde kullanılan farklı programlar bulunmaktadır. Bu programlar sayesinde araştırmacılar karmaşık, büyük ve farklı veri setlerini kolaylıkla analiz edebilmektedir. Yine bu programlar sadece metin değil aynı zaman da ses, görüntü ve video dosyalarını metin dosyasına çevirmeden üzerinde kodlama yapma imkânı sunmaktadırlar. Bu araştırmada lisansüstü çalışmalarını yürüten araştırmacıların bu programları öğrenmeye yönelik beklentilerinin oldukça fazla olduğu görülmektedir. Kış okulunun sahip olduğu kısıtlı süre ve imkânlar nedeniyle çalışmaya katılan araştırmacılara NVivo programının ancak birkaç örnek ile tanıtımı yapılabilmektedir. Bu faaliyet öğrencilerin bu programlara yönelik ön bilgiler kazanmasına yardımcı olsa da, bu tür programları kullanmalarını sağlayacak nitelikte olmadığı söylenebilir. Bu durum dikkate alındığında, lisansüstü öğrencilerin yapacakları nitel araştırma çalışmalarında desteklenmeleri gereken konulardan birisinin nitel analiz programlarının kullanımının öğretilmesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla, lisansüstü eğitim veren kurumların bu ürünleri öğrencilerinin kullanımı için satın almalarının çok faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yapılan çalışmalarda lisansüstü öğrencilerinin yeterli düzeyde akademik destek alamadıkları (Li ve Seale, 2007; Özmen ve Güç, 2013) ve akademik gelişimlerini sağlayacak yeterli sayıda dersin sunulmadığı vurgulanmaktadır (Cansız ve Cansız, 2015). Benzer şekilde bu çalışmada yüksek lisans, doktora gibi farklı seviye ve farklı alan ve meslekten olan lisansüstü öğrencilerinin nitel araştırmalar özelinde bilgi edinme ve yapacakları nitel araştırmalarda akademik desteğe yönelik beklentilerini ortaya çıkarmıştır. Bu nedenden dolayı, lisansüstü programlarda kuramsal bilginin yanında uygulama yapmaya olanak sağlayacak derslere yer verilmesi lisansüstü öğrencileri için faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda yürütülen çalışmada nitel araştırma ve akademik danışmanlık konularında lisansüstü öğrencilerine yönelik düzenlenecek etkinliklerle sağlanacak desteklerin devam etmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu çalışmanın katılımcıları arasında hem araştırma gevlilerinin hem de öğretmenlerin olması, kiş okulunda daha verimli bir atmosferin oluşmasını sağladığı görülmüş ve bu durum aynı zamanda katılımcıların anket maddelerine vermiş oldukları cevaplara da yansımıştır. Bu durum araştırma gevlilerinin akademik ortamlardan elde ettikleri birikimleri öğretmenlere, ğretmenlerinde eğitim ortamındaki deneyimlerini araştırma gevlilerine aktarmalarına olanak sağlamıştır. Bundan sonra yapılması planlanan yaz/kış okullarının sadece belirli bir meslek grubuna yönelik değil farklı meslek gruplarını kapsayacak şekilde düzenlenmesinin uygun olacağı anlaşılmıştır. Sonuç olarak, çalışmada FEAD tarafından düzenlenen kiş okulu etkinliğine ilişkin katılımcıların beklentilerinin büyük oranda karşılandığı ve memnun kaldıkları sonucuna varılmıştır.

neriler

- ✓ Eğitim alışmaları gerçekleştiren sivil toplum kuruluşları, üyelerinin ihtiyaçlarına yönelik çeşitli konularda etkinlikler düzenlemelidir.
- ✓ FEAD bünyesinde lisansüstü öğrencilere yönelik zaman zaman akademik danışmalık seminerleri ya da çalışmaları yapılmalıdır.
- ✓ FEAD tarafından belirli zaman dilimlerinde nitel araştırma yöntemleri çerçevesinde yrtlen araştırmalarda kullanılmak üzere NVivo, MAXQDA ve atlas.ti gibi veri analizi programlarının uygulamalı örnekleri üzerine etkinlikler ya da çalıştaylar düzenlenmelidir.
- ✓ Lisansüstü araştırma yapan ğretmen ve araştırmacıları desteklemek için düzenlenecek yaz ve/veya kiş okullarındaki konu içerikleri sadece kuramsal olmamalı, bu tür etkinliklere katılanlara uygulama yapma fırsatları içermelidir.
- ✓ Planlanan yaz ve/veya kiş okullarının süresi dört gnle sınırlandırılmamalı daha fazla günlere yayılmalıdır.

Kaynaklar

- Alabas, R. (2011). Social studies teachers' conception of postgraduate education preferences and its contribution to their professions. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 15, 2897–2901. doi:10.1016/j.sbspro.2011.04.210
- Alabaş, R., Kamer, T. ve Polat, Ü. (2012). Öğretmenlerin kariyer gelişimlerinde lisansüstü eğitim: Tercih sebepleri ve süreçte karşılaştıkları sorunlar. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmalar dergisi*, 3(4), 89–107.
- Aslan, C. (2010). Türkçe eğitimi programlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterliliklerine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(19), 87–115.
- Baş, G. (2013). Öğretmenlerin Lisansüstü Eğitimden Beklentileri: Nitel Bir Araştırma (Niğde İli Örneği). *Yükseköğretim Dergisi*, 3(2), 61–69. doi:10.2399/yod.13.009
- Cansız, M. ve Cansız, N. (2015). A needs assessment for graduate programs in education faculties. *Journal of Educational and Instructional Studies*, 5(2), 27–32.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (2. bs.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Evrekli, E., İnel, D., Deniz, H. ve Balım, A. G. (2011). Methodological and statistical problems in graduate theses in the field of science education. *Elementary Education Online İlköğretim Online*, 10(101), 206–218.
- Işıkoğlu, N. (2005). Eğitimde nitel araştırma -Qualitative research in education. *Eurasian Journal of Educational Research*, (20), 158–165.
- Karakütük, K. (2000). Öğretmenlerin lisansüstü öğretimi konusunda yönetici ve öğretmenlerin görüşleri. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 193–209.
- Li, S. ve Seale, C. (2007). Managing criticism in PhD supervision: a qualitative case study. *Studies in Higher Education*, 32:4(May 2015), 551–526. doi:10.1080/03075070701476225
- Lin, E., Wang, J., Spalding, E., Klecka, C. L. ve Odell, S. J. (2011). Toward strengthening the preparation of teacher educator-researchers in doctoral programs and beyond. *Journal of Teacher Education*, 62, 239–245. doi:10.1177/00224871110397816
- Nartgün, Z. (2010). Sınıf içi durum belirleme tekniklerine dayalı öğretimin öğrencilerin araştırma teknikleri yeterlik düzeyleri üzerindeki etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 31(157), 113–127.
- Özmen, Z. M. ve Güç, F. A. (2013). Doktora Eğitimi ile İlgili Yaşanan Zorluklar ve Baş Etme Stratejileri : Durum Çalışması Challenges in Doctoral Education and Coping Strategies : A Case Study. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(3), 214–219. doi:10.5961/jhes.2013.079
- Saracaloğlu, S., Varol, R. ve Ercan, İ. E. (2005). Lisansüstü eğitim öğrencilerinin bilimsel araştırma kaygıları, araştırma ve istatistiğe yönelik tutumları ile araştırma yeterlilikleri arasındaki ilişki. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 187–199.
- Sayan, Y. ve Aksu, H. (2005). Akademik personel olmadan lisansüstü eğitim yapan bireylerin karşılaştıkları sorunlar üzerine nitel çalışma: Dokuz Eylül Üniversitesi - Balıkesir Üniversitesi durum belirlemesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 59–66.
- Tekin, M. (2007). Lisansüstü öğrencilerinin araştırmaya yönelik kaygı ve yeterlilik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. III. *Lisansüstü Eğitim Sempozyumu* içinde (ss. 485–493). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Yükseköğretim Kurulu. Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği (1997). Türkiye.